

Narsap katersugaasivia Narsaq museum

Årsberetning 2005

FORORD 2005

Året 2005 var fyldt med ændringer for Narsaq museum. Ny administrativ struktur - nye lokaler - nye muligheder og tilsvarende udfordringer.

Det tog tid, før alt var på plads, men så gik det pludselig også stærkt. Årets første fem måneder var museets administrationmateriale og arkiver nedpakkede og al arbejde blev udført (med nogen besvær) fra privat base.

Narsaq kommune forhandlede igennem foråret om køb af byens gamle El-værk B-84 til brug for forebyggelsesarbejde og museum. I maj kom købet på plads og takket være stor hjælp og gavmildhed fra byens borgere og erhvervsliv, ihærdig indsats fra museets eget personale og en stor hjælpende hånd fra Royal Greenlands personale på kursus ved Royal Greenland Academy kunne vi åbne *Kultur- og Miljøhuset A-21* på Nationaldagen d. 21. juni. Arbejdet beskrives i detaljer på www.kanukoka.gl (- kommunale områder teknik og miljø).

I forbindelse med omstruktureringen gik tidligere kultur- og fritidsleder Preben Lind Jensen på pension og overass. Raket Lyberth overgik til andre opgaver. Jeg vil derfor takke begge for den gode tid sammen vi har haft, fagligt samarbejde og hyggeligt samvær.

Flere eksternt financerede projekter er begyndt, fortsat eller afsluttede:

Northern Periphery Project - projektet Sagas & Storytelling vellykket afsluttet med tydeliggørelse af Landnamsgården - Grønlands ældste sikkert daterede nordbohustomt og tilsvarende markedsføring.

NORCE-projektet kører videre med det formål at udvikle mad som souvenirs.

Projekt Ateqqi - genbrug - er påbegyndt som det første år af tre.

Museet har deltaget i spændende møder indenlands og udenlands: På Færøerne, Finland, Newfoundland og Qassiarsuk. Det er fagligt fordelagtigt at komme på studiebesøg i andre lande, som man kan sammenligne sig med, ligesom det giver et internationalt netværk, der kan bruges i mange andre sammenhænge, end dem, det oprindeligt begyndte med.

ARBEJDSGRUNDLAG OG FORMÅL

Narsaq museum er et kommunalt museum, godkendt som tilskudsberettiget af Grønlands Hjemmestyre i overensstemmelse med Landstingsforordning nr. 6 af 30. oktober 1998 om museumsvesen.

MUSEETS ADRESSER OG TELEFONNUMRE

Udstillingsbygningen "A-34",

Louisesvej B-49,
3921 Narsaq.
Telf. 66 16 66

Kunstudstilling/Udstilling af Fr. Høeghs Trykkeri/"Den Gamle Butik",
Louisesvej B-61,
3921 Narsaq.
Telf. 66 16 16

"Henrik og Malene Lunds Hus",
Mathildesvej B-430,
3921 Narsaq.

"A-21" - kultur- og miljøhus
Kontor
Fiskervej B-98
box 150,
3921 Narsaq.
Telf/ fax. 66 16 59
Mobiltelf. 49 78 59
narsaq.museum@greenet.gl
www.museum.gl/narsaq

Til museet hører endvidere *"Spækhuset" (B-57)*, hvori geologiudstilling; den tidligere *udstedsbestyrerbolig (B-59)*, hvori "1950-bolig"-udstillingen; en staldbygning (B-58), samt et rekonstrueret *tørvemurshus (B-1315)*, alle beliggende på Louisesvej. Fra årsskiftet 2005/06 overgik ansvaret for rekonstruktion af *langhus* i Qassiarsuk (B 1347) samt det dertil hørende *guidehus (B-1002)* til museet.

ÅBNINGSTIDER

"A-34" m.fl.:

Sommer: maj til september dagligt kl. 13.00 til 16.00.

Der gives omvisninger i tørvemurshuset, geologisamlingen, "Den Gamle Butik", "1950-er boligen", kunstudstillingen, samt "Fr. Høeghs Trykkeri".

Særåbning udenfor sommerperioden efter anmodning.

Herudover anvendes "A-34" til enkelte særudstillinger -og arrangementer.

"Henrik og Malene Lunds Hus"

Sommer: Juli til august dagligt kl. 14.00 til 16.00.

Særåbning udenfor sommerperioden efter anmodning.

PERSONALE

Rie Oldenburg, *museumsleder*

Kattie Egede Motzfeldt, *MKI/Børne- og Kulturforvaltningsleder*.
Birgitte (Suka) Frederiksen, *fuldmægtig MKI*.

Museets bestyrelse:

Thora Godtfredsen, formand (udpegede af Narsaq museumsforening); Nikolaj Hosiassen (udpegede af kommunalbestyrelsen); Theo Kruse (udpeget af NPS), Jonathan Sebulonsen (udpeget af Narsaq museumsforening).

Medhjælp og kustoder:

Kirsten Larsen Egede, Mette Louise Krogh, Yvonne Lindberg

Projektmedarbejder:

Cand.mag Kirsten Jexlev, antropologistuderende Annette Billund. Arkæologerne Henrik Høier, og Hans Kapel.

Elever fra STI skolens Piarersarfik linie deltog i opfølgning af Ateqqi-projektet i efteråret.

ADMINISTRATION M.M.

Den daglige ledelse varetages af museumslederen i samråd med leder af Børne & Kulturforvaltningen. Der refereres til Narsaq kommunes Børne & Kulturudvalg.

De følgende personer bistår Museet::

Karta Kristoffersen, mindre håndværksopgaver.

Jens Karlsen, Narsaq kommune, tolk.

Narsaq kommunes arbejdsmandsskab med formand Frederik Jensen: Transport, større flytninger, snerydning m.m.. Narsaq kommunes bud hjælper ved mindre transportopgaver.

Rengøring foretages af museets eget personale.

UDVALG

Museet er medlem af "NUKAKA", sammenslutningen af lokalmuseer i Grønland.

Museumslederen er medlem af følgegruppe for Naja Illeris i hendes arbejde med og for de kulturhistoriske museer i Grønland nedsat af Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland. I 2005 blev arbejdet afsluttet med rapport og artikel til Danske Museer.

Narsaq museum er partner i EU's Northern Periphery Project.

Narsaq museum er deltager i Grøn By gruppe - et forum der bygger på en fælles vision om at gøre Narsaq By til "Grøn By". Med Grøn By menes en by hvor affald håndteres og bortskaffes miljørigtigt; der skabes et attraktivt bymiljø for borgere og turister; og hvor naturværdier sikres. Øvrige deltagere er kommunens tekniske forvaltning -og udvalg, INI lokalafdeling og beboerforeninger.

"NARSAQ MUSEUMSFORENING"

Bestyrelse: Jakob Edvardtsen, Tora Godtfredsen, Jonathan Sebulonsen (kasserer)

Revisor: Jonas Christiansen.

Bestyrelsen har ikke holdt generalforsamling i 2005.

INDSAMLING, UNDERSØGELSER OG FORSKNING.

Erhvervelser

I 2005 er indkøbt:

Træsnit "Elia sinittoq" af Aviaaje Rosing Petersen.

Opslagsværker og groenlandica litteratur

Et isbjørnekranie

10 stk . indrammede fotos – træer i Grønland – af Finn Larsen

Oliemaleri af Nuka Godtfredsen forestillende "A-21"

I 2005 er modtaget som gave:

1 stk. fiskekutter, Ulla af Nanortalik. Oplagt ved Narsaq. Overflyttet til legepladsen ved A-21 og siden navngivet "Mary".

Udlån

Et fedtstenskarskår, en hank af form som en fuglehale, er fra Igaliku hjemtaget af mus.insp. Knud J. Krogh i 1994. **Forventes fortsat returneret til Narsaq museum.**

En maske fra Ittoqqortoormiut er udlånt til Tasiilaq museum.

Fund fra de senere års udgravninger i Qorlortup Itinnera er under undersøgelse i København, hvorefter de vil blive returneret til Narsaq museum. Strengestolen er udtaget til vedbestemmelse ved mus.insp. Georg Nyegaard, Qaqortoq museum.

Anden indsamling

Der haves jævnlig kontakt til Grønlands Nationalmuseum og Arkiv og Rigsarkivet i København m.h.p. fremskaffelse af kildemateriale o. a. Personalet ved Grønlands Arkiv har alle været meget behjælpelige ved fremskaffelse af kildemateriale og besvarelse af mange forskelligartede spørgsmål. Tak til mange - dog især arkivar Niels Frandsen.

Også bibliotikarerne ved Nunatta Atuagaateqarfia, Nuuk og Frank Vrå ved Narsaq bibliotek yder stor og effektiv hjælp ved fremskaffelse af bøger og artikler.

Undersøgelser

Materiale til gør-det-sæl manual - fortrinsvis spising og klædedragt - indsamles. Hefte rpå tænkes udgivet i samarbejde med mus.led. Bo Albrechtsen, Upernavik museum, der vil bidrage med afsnit om sælens plads i kulturhistorien m.m.

Der indsamles fortsat oplysninger om grønlandsk havebrug (bog forventes udgivet i år 2008); samt om Narsaq kommune generelt i forbindelse med projekt "Nunaga, Narsaq" (bog forventes som den næste i rækken).

Forskning

I foråret 2005 blev indsamlet havemateriale bearbejdet m.h.p. udgivelse senere.

REJSER

Tjenesterejser i 2005:

- 22- 27. juli: NPP partnernøde på Færøerne.
- 1-5 aug. Deltagelse i International seminar om etik og miljø "Next Stop Greenland" arrangeret af Gardar Foundation (ingen udgifter for museet, men arbejdsrelevant).
- 16.-22 sept. NPP partnernøde Newfoundland/L'Anse aux Meadows

Om disse møders indhold se: www.sagalands.org.

SAMLING, ARKIV OG BIBLIOTEK

Registrering som tidligere år.

Museet abonnerer på AG, "Neriusaaq", "Grønland", "Nyere Tid. Etnologisk Nyhedsbrev", "Varv" "DTM/Dansk Tidsskrift for Museumsformidling", "Danske Museer", "Viking Heritage Magazine" "Vedvarende energi", samt modtager "Polarfronten", "Museerne Imellem" og "DMU-Nyt - fra Danmarks miljøundersøgelser". Desuden haves adgang til "Skalk" og andre aviser.

BEVARING

Konservering

Fundene fra Qorlortup Itinnera er sendt til konservering ved mus.insp. Georg Nyegaard. Det vides i skrivende stund ikke, hvornår denne er afsluttet.

Bevaring

Museet har rejst fredningssag på bygningerne ved "Gammelhavn", herunder museumsbygningerne i 1995. **Sagsbehandlingen pågår tilsyneladende fortsat.**

Ruinpleje

Arbejdet med tydeliggørelse af boligtomten ved landnamsgården i Narsaq by blev afsluttet. Omfattende forundersøgelser blev gennemført i 1999- 2004 og havde dels til formål at afklare, hvor stor en del af bygningsmassen der stadig ligger urørt, dels at belyse spørgsmål, som udgravningerne i 1950'erne ikke havde givet svar på.

Restaureringen, eller synliggørelsen af boligtomten blev forberedt i 2004 og afsluttet i 2005 med opbygning af en murmarkering af græstørv oven på det oprindelige fundament. Og nok så vigtigt: alle efterladenskaber efter de arkæologiske udgravninger blev fjernet og det omkringliggende terræn bragt tilbage til det oprindelige niveau, som blev tilsået med græs. Der har været tid til at vurdere arbejdet og erfaringerne har været positive. Den anvendte metode synes holdbar og i god overensstemmelse med landskabet, stiføringen fungerer tilfredsstillende og forstyrrer ikke monumentet – og den originale ruin udsættes ikke for overlast, idet de besøgende med stier og skilte ledes udenom.

Som seværdighed har landnamsgården været berigelse for Narsaq – den har gennem tydeliggørelsen vist de imponerende dimensioner i byggeriet – og dét både for lokale gæster og for turister.

Arbejdet er i 2005 udført med tilskud fra NPP programmet og fra KVUG's forskningsmidler. Se også www.kvug.dk samt museets hjemmeside

FORMIDLING

Permanente udstillinger og besøgsstatistik

Det samlede antal besøg til Narsaq museums udstillinger var i 2005: 3056.

Ved vore arrangementer udendørs og ved deltagelse i større begivenheder var minimum anslået 3300 deltagere.

Besøgstallet ved arrangementer og særudstillinger i A-21 kan vanskeligt anslås, men et overslag på 200 - 400 pr. begivenhed synes rimeligt. Børnarrangementer har i gennemsnit deltagelse af 100 børn pr. dag.

Der angives nedenfor, hvorledes disse fordeler sig på de enkelte udstillingsbygninger og særudstillinger, samt hvilke arrangementer det drejer sig om. Tallene for udstillingsbygningerne andre end A-34 og Henrik Lunds hus baserer sig på gæstebøgerne og er formodentlig større end angivet.

Der gives i sommerperioden oftest rundvisninger ved kusten i A-34 til de øvrige udstillinger i området.

I vintersæsonen åbent den sidste søndag i måneden i A-34, hvorfra der kan give adgang til tørvemurshuset, Den Gamle Butik, kunstudstillingen og Fr. Høeghs Trykkeri.

Museets vigtigste gæstegruppe er uden tvivl de lokale beboere (3/4 af gæsterne) , medens antallet af turistbesøg har været hhv. stagnerende eller for nedadgående i de senere år. Dette kan udledes af data for besøg i de permanente udstillinger og særarrangementer - se nedenfor.

"A-34"

Der er her indrettet en afdeling for lokal historie med flere ældre fotografier; en nordboudstilling og en revideret kajakudstilling.

Alle tekster gennemskrevet og delt i hovedtekster og supplerende tekster, samt genstandstekster. De gengives på grønlandsk, dansk og engelsk.

Endvidere hyggekrog for børn med gammeldags grønlandsk og nyere legetøj, samt et voksnehjørne med video, fotoalbums og udvalgt litteratur. her også skiftende udstillinger af ældre fotografier fra kommunen.

Museumsbutikken sælger fortsat lokal kunst og husflid, samt bøger, plakater og postkort.

Udstillingen blev i sommeråbningstiden juni-september besøgt af 1213 personer - i vintersæsonen ved særåbninger af 288 gæster. Samlet besøgstal således 1501 - heri ikke indregnet besøgende i forbindelse med udendørsarrangementerne i museumsområdet.

Tørvemurshuset

Huset blev i 2005 besøgt af i alt 381 personer, heraf 198 i sommeråbningstiden .

Kunstudstillingen og "Fr. Høeghs trykkeri"-udstillingen.

Blev besøgt af i alt 183 personer, heraf i 121 sommeråbningstiden.

Geologisk studiesamling/Spækhuset

Udstillingen henvender sig især til samlere: Udstillede sten og mineraler er angivet med type og provinens, og forskelligt (gratis) informationsmateriale er fremlagt.

Samlingen anvendes især af stensamlere og særligt interesserede som hjælp til identifikation af egne fund. Udstillingslokalet er ikke velegnet og det er håbet ad åre at finde et bedre sted at placere udstillingen.

Åbnes i sommersæsonen i forbindelse med rundvisninger. Anslået besøgstal ca. 100.

"Den gamle Butik"

Besøges af næsten alle gæster til "A-34", både i sommeråbningstiden og i forbindelse med særåbninger, ofte for skoleklasser.

I tilknytning til udstillingen er indrettet et lille udsalg af varer af "ældre type": Håndlavede børster, sæber og kandis på snor m.m.

Besøgstal, anslået besøgstal som til tørvemurshuset ca. 400.

"1950'er bolig"

Åbnes i sommersæsonen i forbindelse med rundvisninger. Besøgstal, anslået, ca. 400.

"Henrik og Malene Lunds hus"

Blev i 2005 besøgt af 91 personer.

Særudstillinger 2005 – alle i A-21:

- 21/6 - Kunstudstilling ved Aviaaja Rosing Petersen.
- 21/8 – 30/9 Ateqqi 1. år. Dumpen kommer ! Installation og fotoudstilling ved Nuka Godtfredsen, Finn Larsen og Lisbeth Valgreen.
- 11-25/10 Biebmú – samisk mad. Udstilling produceret af laila Spik og Kate Kärrberg
- 10-25/11 Klimaændringernes betydning for Grønland. Udstilling ved
1. dec. International AIDS-dag. Museet deltog med et alternativt dekoreret enebærjuletræ.

Narsaq museum har bidraget til den fælles NPP udstilling "Sagalands" som vises i det nordatlantiske område. I Narsaq sommeren 2006.

Arrangementer 2005:

- 22-28. juni "Sommerland" for børn i samarbejde med Forebyggelseskonsulenten. Leg og underholdning for børn, med kulturhistorisk indslag.
27. aug. Foredrag på Landnamsgården ved arkæologstud. Caroline Paulsen med efterfølgende rundvisning i museets nordbosamling.
- 17.sept. Deltagelse i Viking Fair i St. John, Canada.
- 3-9 oktober: EFTERRÅSFERIEARR. I SAMARBEJDE MED FOREBYGGELSES KONSULENTEN
- Programmet var som følger:
- Mandag: Pas på Byen!** Vi fjerner graffiti og rydder op i byen.
- Tirsdag d.4.oktober: Pas på forbruget!** Genbrug. Leg med genbrugsmaterialer – Hvem kan bygge det højeste "skralde-bjerg"?
- Onsdag: Pas på Naturen!** Tur til Tasiigaat (Lille Qaqqaq). Vi samler blomster, planter, sten, evt. bær.
- Torsdag: FRI AKTIVITETER!**
- Fredag: Pas på din Krop!** Mad dag. Vi laver sund mad.
- Lørdag: Biograf og oplæsning**
- Søndag : Udstilling af genbrugsmaterialerne. Officiel åbning ved Borgmesteren kl.13:00**
26. nov. Julemarked i Sportshallen – museet deltog med udvalg fra museumsbutikken.

12-18 dec. Bolsjekogning, miniudstilling og fortælling om slik i gamle dage. Lukkede arrangementer for børneinstitutioner og skolepasningsordningen på hverdage. I weekenden åbent for børn.

NORTHERN PERIPHERY PROGRAMME: DESTINATION VIKING 2003 - 2006.

Narsaq Tourist Office Office og Narsaq museum deltager som Grønlands repræsentanter i dette EU Interreg. IIB-program.

Formålet er at synliggøre "varemærket" Viking i alle de vestnordiske lande - at udbygge og skabe netværk mellem museer, turistbranchen og andre fagfolk for dermed at øge turismen, samt højne kvaliteten i de norrøne tilbud. Endelig er det ønsket at øge omsætningen lokale og skabe flere arbejdspladser.

Seks lande deltager: Island, Orkney øerne, og Shetlandsøerne, Skotland, Sverige, Færøerne, Norge og Grønland. herudover samarbejder puljen med Isle of Man og Newfoundland, Canada.

Se også: www.sagalands.org, samt www.northernperiphery.net

PUBLIKATIONER OG ARTIKLER

Eric the Red – The Great Palaarsuaq (med Finn Lynge) i. Sagalands. The Icelandic Sagas and Oral Tradition in the Nordic World.

Tematiske artikler til GTE's hjemmeside. Nationale symboler; den grønlandske nationaldragt; juleskikke; kaffedrikning.

Jul i Narsaq – til Det grønlandske Hus i Aalborg.

I samarbejde med museerne i Qaqortoq og Nanortalik er udgivet bogen "Sagatrails. Brattahlid, Gardar, Hvalsey Fjord's Church and Herjulfnes. Four chieftain's farmsteads in the Norse settlements of Greenland. A Visitors Guidebook" af Jette Arneborg, Nationalmuseet København. Delvis finansieret med tilskud fra NPP.

Herudover er fremstillet informationsbrochurer på grønlandsk, dansk og engelsk om landnamsgården, kulturhuset A-21 og museets åbningstider, som fordeles til kommunens turismeaktører og uddeles fra museet/kulturhuset.

ANDEN FORMIDLING

Der har i løbet af 2005 været givet en række specialrundvisninger ved museumslederen for turistgrupper med specialemer samt i forbindelse med officielle besøg ved ministre og landsstyremedlemmer. I A-21 foregår dette i samarbejde med forebyggelseskonsulent Bolethe Stenskov.

ØKONOMI

Museets drift finansieres af Narsaq kommune med bloktilskud fra Hjemmestyret. I Narsaq kommunes regnskab er bloktilskuddet imidlertid ikke indregnet af regnskabsteknisk-administrative årsager. I 2005 blev til museets konto 56-02 bevilget kr. 739.000. I det afsluttede regnskab var forbrugt kr. 847.418.

Fonds- og tillægsbevilgede midler:

Til Ateqqi kr. 40.000 fra Hjemmestyrets kulturmidler, samt kr. 14.000 fra SKI projektet (Nordisk samarbejdsprojekt Sprog- Kultur-Identitet).

Til opsætning af hegn omkring landnamsgården kr. 19.025,50 fra TAD midlerne.

Til tydeliggørelsesarbejder på Landnamsgården kr. 42.000 fra Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland.

Sponsore i øvrigt:

Museet nyder godt af stor velvillighed fra stort alle erhvervsdrivende i byen. I forbindelse med arrangementer får vi jævnligt naturalier og mindre pengebeløb. Dette gælder ikke mindst i forbindelse med A-21, hvor stort set alt inventar er genbrug. Komfur er nyanskaffet gennem donation fra besøgende amerikansk turist. Mindre donationer til huset bruges til køb af mad til gæstende børn.

FORSIKRINGER

Museet er forsikret i Kommunernes gensidige Forsikringsselskab.

Forsikringerne fordeler sig som de tidligere år med mindre justeringer.

REPARATION OG VEDLIGEHOLDELSE

Skodder ved A-34 er reparerede

Lågen ved Henrik Lunds hus

Der er opsat tagrender og nedløbsrør omkring museumsbygningerne.

A-21 er malet indvendig, alle rum

Køkkentilslutninger ved A 21 (rør + el)

Vaskemaskinetilslutning A-21

Udskiftning af lysstofrør i A-21 (dagslysrør)

INVENTAR OG MATERIEL

Museet råder over almindeligt kontorudstyr incl. stationær PC'er.

Diasfremviser til karrusel haves, samt kassettebåndoptager og minibåndoptager

Større anskaffelser 2005:

Café borde og stole til A-34
Værktøj til A-21
Komfur til A-21
Installation af personaletoilet.

Tekst: Rie Oldenburg 2006.